

Nefndasvið Alþingis
b.t. allsherjar- og menntamálanefndar
nefnadasvid@althingi.is

Reykjavík, 14. febrúar 2016

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um verslun með áfengi og tóbak, lögum um aukatekjur ríkissjóðs, áfengislögum og lögum um gjald af áfengi og tóbaki, með síðari breytingum (smásala áfengis), 13. mál.

Vísað er til frumvarps til laga um breytingu á lögum um verslun með áfengi og tóbak o.fl., á þingskjali 13. Frumvarpið er endurflutt og gerðu Samtök iðnaðarins (SI) athugasemdir við áðurframlagt frumvarp með umsögn dagsettri 12. nóvember 2014. Hefur í engu verið komið til móts við þær athugasemdir við vinnslu fyrirbyggjandi frumvarps enda er það í meginatriðum óbreytt. SI vísa til þeirra athugasemda sem fram komu í fyrri umsögn en telja jafnframt mikilvægt að áréttta eftirfarandi.

I. Endurskoðun á auglýsingabanni

Samkvæmt 1. mgr. 20. gr. áfengislaga nr. 75/1998 eru hvers konar auglýsingar á áfengi og einstökum áfengistegundum bannaðar og er þar með algjört auglýsingabann við lýði á Íslandi, að undanskildum þó þeim undanþágum sem taldar eru upp í 2. málsl. 3. mgr. og 1.- 3. tölul. 4. mgr. ákvæðisins. Er þar til að mynda veitt heimild til að flytja inn erlend prentrit sem innihalda áfengisauglýsingar á erlendum tungumálum. Af þessum sökum streyma áfengisauglýsingar erlendra framleiðenda inn til landsins og innlendir aðilar þurfa að kaupa auglýsingar í erlendum blöðum til að sitja við sama borð og aðrir framleiðendur víðsvegar um heiminn.

Fyrirbyggjandi frumvarp gerir ráð fyrir að auka frelsi og samkeppni á smásölustigi með því að leggja niður einkaleyfi Áfengis- og tóbaksverslunar ríkisins (ÁTVR) og veita þannig frelsi í smásölu áfengis, að vissu marki. Ein af þeim röksemdum sem liggja til grundvallar þeirri breytingu er að fyrirkomulag smásölu á áfengi sé að mörgu leyti sambærilegt því fyrirkomulagi sem gildir um sölu á matvöru. Samtök iðnaðarins taka að vissu leyti undir umrædda röksemdafærslu en telja þó að frumvarpshöfundar hafi ekki tekið nægilegt tillit til þess meginmunar sem er á smásölu áfengis og matvara. Framleiðendur og innflytjendur matvæla geta auglýst sínar vörur og þannig vakið athygli almennings á þeim vörum sem þeir hafa upp á að bjóða, skapað vörumerkjavitund o.s.frv. Innlendir áfengisframleiðendur geta það ekki. Samtök iðnaðarins hvetja því til endurskoðunar á þessu ákvæði.

Þess ber að geta að SI telja mikilvægt að horfa til þess hvernig nágrannaríki okkar útfæra heimildir til áfengisauglýsinga, sbr. til að mynda Svíþjóð sem heimilar áfengisauglýsingar með skýrum takmörkunum.

II. Endurskoðun á greiðslufyrirkomulag áfengisgjalds

Samkvæmt 1. gr. laga nr. 96/1995 um gjald af áfengi og tóbaki þá ber að greiða til ríkissjóðs áfengisgjald og gjaldskyldir eru þeir sem flytja inn eða framleiða áfengi til sölu eða vinnslu, sbr. 2. gr. Gjald af innfluttu áfengi greiðist við tollafgreiðslu, sbr. 1. mgr. 5. gr. laganna, og framleiðendur greiða gjaldið við sölu eða afhendingu vörunnar frá verksmiðju til kaupanda, sbr. 2. mgr. 5. gr. Áfengisgjaldið er með því hæsta sem finnst í heiminum og er gríðarlega stór hluti af verði vörunnar.

Í athugasemdum við frumvarpið virðist gæta nokkurs misskilnings á því hvernig umrætt gjald er innheimt, sbr. eftirfarandi setning: „ÁTVR innheimtir gjaldið við sölu áfengis og skilar því ríkissjóð og er þannig í hlutverki vörsluaðila.“ Það er rangt. Það er innflytjandi vörunnar eða framleiðandi sem skilar áfengisgjaldinu til ríkissjóðs og getur það verið þeim töluverð byrði í ljósi þess hve stór hluti gjaldið er af verði vörunnar. Það er því á ábyrgð framleiðanda og innflytjenda að standa skil á gjaldinu, bæði þegar varan er seld ÁTVR og handhöfum vínveitingaleyfis, til að mynda veitingahúsum.

Núgildandi fyrirkomulag felur í sér umtalsvert óhagræði fyrir framleiðendur þar sem mikil fjárbinding er fólgin í greiðslu áfengisgjaldsins og verði viðskiptavinir þeirra gjaldþrota þá fæst áfengisgjaldið ekki endurgreitt, ólíkt því sem gildir um virðisaukaskatt. Að mati SI er mikilvægur þáttur í því að færa smásölu áfengis úr hendi opinbers aðila til einkaaðila að breyta framangreindu fyrirkomulagi á greiðslu áfengisgjalda með því að færa gjaldskylduna til smásöluleyfshafa enda er fjártjónshætta framleiðenda og innflytjenda umtalsvert meiri í viðskiptum við einkaaðila en opinberan aðila. Ennfremur felur umrætt fyrirkomulag í sér aðgangshindrun á markaði enda þurfa framleiðendur í mörgum tilvikum að greiða stærstan hluta af söluverði vörunnar til ríkissjóðs áður en greiðsla fæst frá smásölu aðila. Eins og fyrr greinir, fari smásölu aðili í gjaldþrot í millitíðinni fæst áfengisgjaldið ekki endurgreitt frá ríkissjóði.

III. Niðurlag

Samtök iðnaðarins vilja stuðla að heilbrigðu umhverfi framleiðenda hér á landi og að það skapist umhverfi þar sem við sjáum fjölbreyttan iðnað, m.a. í framleiðslu á áfengi. Allir hafa hag af því að hér dafni blómlegur iðnaður við hagstæð framleiðslu- og markaðsskilyrði, líkt og sjá má í löndum sem hafa náð langt á sviði framleiðslu á þessum iðnaði. Þegar gestir heimsækja landið vilja þeir gæða sér á innlendri framleiðslu og kynnst þannig landi og þjóð, m.a. í gegnum mat og vín, og því þarf að huga að framstillingu í þessu samhengi, að innlend framleiðsla sé áberandi, jafnt sem aðgengileg.

Í ljósi þeirra grundvallarbreytinga sem frumvarpið leggur til á starfsumhverfi áfengisframleiðenda telja SI mikilvægt að mat sé lagt á samkeppnisstöðu þeirra, og þá ekki síst möguleika til að mæta og taka virkan þátt í samkeppni, verði frumvarpið að lögum. Samtök iðnaðarins telja grundvallarforsendu þess að framleiðendur starfi á jafnræðisgrundvelli í samkeppni að áður nefnt áfengisauglýsingabann verði tekið til endurskoðunar.

Samtök iðnaðarins áréttu mikilvægi þess að við meðferð frumvarpsins sé litið til framangreindra sjónarmiða og óska eftir að fá tækifæri til að ræða athugasemdir sínar við allsherjar- og menntamálanefnd.

Virðingarfyllst,
SAMTÖK IÐNAÐARINS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Almar Guðmundsson'.

Almar Guðmundsson, framkvæmdastjóri